

GRUPPER OG KVALITET

Socialpædagog, MA i socialpædagogik Svend Bak.

Rammesætning

Vi ved det godt. Allesammen.

Der er grupper, hvor vi befinder os godt. Og det modsatte.

- Der er grupper vi er eller har været i, som inspirerer os, støtter os, udfordrer os på den gode måde, giver os nye og spændende vinkler på livet og arbejdet, giver os kræfter til at træffe dristige valg, og som rækker ud i verden på en positiv måde.
- Der er også grupper, vi er eller har været i, som trækker os ned, ødelægger vores humør, skubber os ud, får os til at glemme, hvad vi kan, fratager os muligheder, fratager os vores mod og energi, og som har destruktiv kraft udadtil.

Imellem disse yderpoler findes en mangfoldighed af mellemformer.

Vi ved også, at de gruppesammenhænge, vi er i, er af afgørende betydning for vores liv, og den måde vores liv udfolder sig på. Dette gælder ikke mindst i ungegruppen, hvor de jævnaldrende kammerater får stor eksistentiel betydning.

Pædagogik handler om at give mennesker mod på livet og hinanden. Det handler om at forøge menneskers muligheder og handlekraft.

I det perspektiv bliver det af overvældende betydning for en vellykket pædagogisk indsats at have indsigt i kvaliteten i grupper dynamik. I forlængelse heraf gælder det også om at have handlemuligheder i forhold til at udvikle kvaliteten i grupper måde at fungere på.

Når vi taler om grupper i denne sammenhæng er størrelse ikke et afgørende fænomen. Tænk på, hvor galt – og hvor godt! – det kan gå i grupper med kun 2 medlemmer. Grupper er dynamiske. De udvikler sig hele tiden. Udviklingen kan gå i en positiv retning, men også det modsatte.

Denne artikel beskriver anslag til forståelsen af kvaliteten i grupper og anslag til handlemuligheder i et pædagogisk perspektiv.

Kvalitet og udvikling af kvalitet

Analyse:

Det drejer sig i første omgang om at forstå og sætte ord på gruppens udviklingsniveau.

- Stemning, atmosfære
- Hvilket indhold er der i gruppens liv? Hvad laver de sammen?
- Rækker indholdet ud i verden på en positiv måde?
- Hvordan er arbejdsdelingen i gruppen?
- Hvordan har de enkelte medlemmer i gruppen det?
- Er den enkelte faktisk deltager i gruppens aktivitet?
- Hvilken status har pædagogen i børn/ungegruppen?

Pædagogisk indsats:

Det drejer sig om at understøtte/fortsætte en god udvikling, eller måske at vende en dårlig udvikling.

- Hvilken aktivitet med et positivt og udadvendt indhold kan man forestille sig?
- Hvilket indhold kan ligge i forlængelse af de ting, som gruppens medlemmer er optaget af?
- Hvilken arbejdsdeling kan sikre, at alle gruppens medlemmer er aktivt deltagende i aktiviteten?

Eksempel med kommentarer i parentes:

Pigen, der ikke kunne sjippe.

Det er spirende forår. Den første rigtig varme dag.

En større gruppe af børnene er for kort tid siden blevet indskrevet i SFO'en.

Det gode vejr inspirerer nogle af de store piger (3.kl.) til at finde det lange sjippetov frem.

De er i gang med at huske og udfolde de måder, der leges med det store sjippetov. Der deltager også yngre piger i sjipningen.

En af de simple måder er, at børnene bevæger sig i en slange gennem tovet, rundt om den ene svinger, og igennem tovet fra den anden side. Hver gang alle har bevæget sig igennem tovet udvides kravet til måden, man kommer igennem tovet på. Måske skal der hoppes flere gange, måske på andre måder end bare almindeligt.

Grundreglen er, at den der kommer til at stoppe tovet, skal svinge.

En pædagog (der senere nedskrev historien), står et stykke derfra og iagttager forløbet.

En af pigerne (2.kl.) er ny i skolen og SFO'en.

Hun bliver inviteret med i sjipningen af nogle af de store piger.

(Pædagogen glæder sig over, at pigerne selv inviterer den nye med. De bliver på den måde – også senere i forløbet – til medbærere af de værdier, som pædagogen ønsker, skal være de fremherskende. Gruppen vender sig ud mod den nye pige).

Hun har vanskeligheder med at klare at hoppe ind i tovet. Hun kommer de fleste gange til at stoppe tovet, og er derfor meget ofte den, der svinger. Hun virker mere og mere slukøret.

(Pædagogen er opmærksom på den nye piges sårbarhed i situationen. Hendes vej ind i kammeratskabsgruppen er i spil og meget vigtig for den nye pige og for gruppen som helhed).

Pædagogen bryder ind. Hun går hen i nærheden af sjipningen, løfter hånden og siger: STOP. Pigerne kigger op, og afbryder sjipningen.

Pædagogen siger: Det er synd for X (den nye pige), at hun hele tiden står og svinger.

De andre piger kigger let irriterede på pædagogen, men protesterer ikke over interventionen.

(Pædagogen sætter sin funktion som leder/autoritet i og på spil. Det virker, fordi hun netop har oparbejdet positionen gennem lang tid. Pigerne har tillid til hende).

Pædagogen siger: Hvad med om vi sagde, at når X stopper tovet, så svinger jeg for hende? Så kan hun øve sig mere.

Pigerne kigger på hinanden, og en af dem siger: OK.

(Pædagogens intervention er krævende for den nye pige og for pigegruppen, men netop ikke for krævende).

Pædagogen vender sig mod X og spørger: Ved du godt, hvordan man skal hoppe ind i et sjippetov? Pigen kigger betuttet på hende og de andre piger. Hun er tydelig berørt af opmærksomheden.

Hun siger: Nej.

Pædagogen: Det er når tovet er nede, og det siger SJUT, når det rammer jorden.

Pigen nikker. Hun er meget opmærksomt lyttende.

Pædagogens intervention varer kun kort tid. Herefter går sjiplingen i gang igen.

(Pædagogens vejledning til pigen baserer sig på hendes kendskab til hendes forudsætninger og har karakter af at hjælpe hende fremad ved egen kraft).

Det varer ikke længe før pigen stopper tovet. Pædagogen svinger for hende, og minder hende om, hvordan og hvornår man hopper ind næste gang, det er hendes tur. En af de store piger begynder at gøre det samme.

(Medbærer i aktivitet!).

Efter 5 minutter har X fundet koden, og deltager glad i sjiplingen.

Afslutning.

Pædagogens analyse af situationen forholder sig solidarisk til den nye pige og hendes ønsker og forudsætninger, og til pigegruppens ønsker og forudsætninger. På den måde kommer pædagogens analyse og intervention til at understøtte gruppens positive måde at fungere på, og samtidig til at understøtte dens fremtidige udvikling.

Litteratur:

STÅBI artikler af Holger Knudsen Forman:

1. Anerkendelse i relationelt ungdomspædagogisk arbejde.

2. Anerkendelse som udgangspunkt i pædagogisk praksis

- *Om anerkendelse som autentisk, gensidigt engagement.* I samarbejde med speciallærer Johannes Papanikolaou.

Agerschou og Pedersen; Frontklubprojektet: Mellem 10 og 14.

Publikationen kan rekvireres som pdf ved at skrive til staabi@tokeagerschou.dk

Honneth, A. (2003). Behovet for anerkendelse. København: Hans Reitzels Forlag.

Petrovskij, A (1990). Studier i Psykologi. Kollektiv og personlighed. Progress

[Fritids- og ungdomspædagogikkens STÅBI](mailto:staabi@tokeagerschou.dk) - <mailto:staabi@tokeagerschou.dk>